

ה"ת 25601/03/18 - שאול אלוביץ, איריס אלוביץ נגד משטרת ישראל/יאל"כ

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ה"ת 25601-03-18 אלוביץ ואח' נ' משטרת ישראל /יאל"כ

לפני כבוד השופט עלאא מסארווה

המבקשים: 1. שאול אלוביץ

2. איריס אלוביץ

נגד

משטרת ישראל/יאל"כ

המשיבים:

ב"כ המבקש - עו"ד ז'ק חן

ב"כ המבקשת - עו"ד מיכל עוזר

ב"כ המשיבה - עו"ד ורטהיים, רס"ב אדרי

החלטה

לפניי בקשה לביטול צווי תפיסה והקפאה שניתנו בתיק זה, במעמד צד אחד, נגד שני המבקשים, החשודים בתיק זה בעבירות שונות, בין השאר: שוחד, מרמה, ועבירות לפי חוק איסור הלבנת הון.

בהתאם להחלטה קודמת, הוריתי להעביר לידי המבקשים את צווי התפיסה וההקפאה נגדם, חרף התנגדות היחידה החוקרת (מטעמי סודיות).

סנגורו של מר שאול אלוביץ' (להלן: המבקש) צמצם את עתירתו להשבת חלק מהרכוש (תכשיטים וחפצי אומנות), שנתפס לשיטתו שלא כדין, ומיקד את טענותיו בצורך לשחרר חלק מהתפוסים על מנת לאפשר למרשו "תנאי מחייה סבירים". הסנגור לא חלק, לצורך הדיון הנוכחי, על קיומה של תשתית ראייתית או על עילת תפיסה. הסנגור הציע להורות על שחרור פוליסת ביטוח אחת מסוימת מבין פוליסות הביטוח השונות שברשותו של המבקש, שכן לשיטתו יהיה בכך משום קיום סביר. בנוסף לכך, עתר הסנגור לשחרור חשבון בו אמורה להתקבל קצבת זקנה של המבקש (כאלפיים ₪), כאשר בחשבון קיימים כ- 38,000 ₪ ביתרת זכות. כמו כן, עתר הסנגור להשבת רכבו. בעניין אחרון זה ניתנה הסכמה, כך שאינני נדרש לחלק זה של הבקשה בדיון כאן.

לעומתו, סנגוריתו של איריס אלוביץ' (להלן: המבקשת) חלקה על קיומה של תשתית ראייתית הקושרת בינה לבין העבירות לפי חוק איסור הלבנת הון, ומכאן שחלקה גם עילת התפיסה בהעדר בסיס חוקי לה. המבקשת צירפה תצהיר

המפרט את נכסיה ומקורותיהם.

המשיבה התנגדה לבקשות. לעניין טענת המבקש באשר לתפיסת התכשיטים וחפצי האומנות, הגיבה המשיבה כי מדובר ברכוש שנתפס במהלך חיפוש לפי צו חיפוש המקנה סמכות תפיסה עצמאית. הרכוש האמור, כך נטען במהלך הדיון, נתפס כרכוש המהווה כשכר עבירה. בהמשך שינתה המשיבה את טעמה, וטענה כי המדובר בתפיסה לצורך חילוט עתידי לפי שווי העבירה. מכל מקום, המשיבה טענה כי משניתן צו תפיסה כולל, הרי שהוא חל על כלל התפוסים, ללא קשר לנסיבות תפיסתם, בין אם מדובר בתפיסה לפי פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) (להלן: פקודת החיפוש) ובין אם בתפיסה לפי חוק איסור הלבנת הון.

לעניין פוליסת הביטוח, נטען על ידי המשיבה כי המדובר בסכום גבוה של כ- 46 אלף ₪ לחודש שאינו עונה על ההגדרה "תנאי קיום סבירים" גם בהינתן רמת החיים אליה הורגל המבקש בעבר. כמו כן, טענה המבקשת כי לנוכח "שווי העבירה" העצום (כמיליארד שקלים, לפיה הטענה), הרי שסך נכסיו של המבקש רחוקים מסכום זה, ולכן לא נכון לוותר על אף שעל (או שקל), וודאי לא על סכום המתקרב ל- 50,000 ₪ לחודש שייגרע 'מקופת החילוט', והכל במטרה למקסם את מאגר הנכסים אותם יהיה ניתן לחלט בסוף ההליך.

לעניין המבקשת, טענה המשיבה כי קיים חשד סביר הקושר בינה לבין העבירות לפי חוק איסור הלבנת הון, בין אם לי סעיף 3(א) ובין אם לפי 4 לחוק איסור הלבנת הון, ולכן קיימת עילה לתפיסת לצורך חילוט עתידי לפי "שווי העבירה". נטען כי המבקש והמבקשת הם מבצעת "בצוותא חדא" של עבירות המקור, אך גם מבצעת בצוותא בשלב הלבנת הון.

דיון הכרעה

התשתית הראייתית

אין מחלוקת כי על המשיבה להצביע על קיומו של חשד סביר הקושר בין המבקשים לבין העבירות המיוחסות להם. בחינת התשתית הראייתית הנדרשת (חשד סביר) נעשית כפוף לשלב הדיוני המוקדם, שכן, כידוע, השלב הדיוני בו מצוי ההליך מכתוב את מידת המיקוד (הרזולוציה) של בחינת הראיות. אזכיר כי החקירה בתיק ממשיכה להתקיים בזמן כתיבת שורות אלה ומן הסתם הראיות ואף החשדות, טרם לובנו עד תוכם.

הפרשה מוכרת לי מדיוני המעצרים. לבקשתי, הוגשו לעיוני חומרי חקירה נוספים שהתווספו מאז. עיינתי בחומרי החקירה החדשים, לרבות בהודעותיה של המבקשת. קבעתי בעבר ואני שב וקובע כי קיים חשד סביר-בעוצמה בלתי מבוטלת- הקושר בין החשודים לבין עבירות המרמה והשוחד שיוחסו להם. הונחה בפניי תשתית ראייתית לפיה המבקשת והמבקש חברו יחדיו עם אחרים, במטרה להעניק טובות הנאה בדמות גישה פתוחה, שכללה התערבות והשפעה על התכנים חדשניים ועיתונאיים באתר "וואלה" שבשליטת המבקש. על פי החשד, אותן טובות הנאה נועדו לגרום לבעלי שררה להיטיב עם המבקש באמצעות הקלות רגולטוריות, הסרת חסמים או קידום/עיכוב רפורמות שעלולות היו לפגוע או להיטיב עם המבקש כבעל השליטה בחברת בזק (ובחברת יורוקום).

אף שאין החשד מתמצה בכך, הרי שבמרכז עומד אישור משרד התקשורת לעסקת העברת אמצעי שליטה בחברת YES לחברת בזק. לצד היות מר אלוביץ' בעל השליטה בחברת בזק, הוא אף בעל השליטה בקבוצת הניהול "יורוקום" החולשת על מספר רב של חברות. חברת יורוקום החזיקה בנתח משמעותי של חברת YES. על הפרק עמדת עסקה של מיזוג בין החברות. לנוכח הקושי שמעוררת העסקה, נדרש אישור מאת הרגולטור (משרד התקשורת). על פי החשד,

במסגרת ניסיונו של המבקש, בעל השליטה בחברת בזק, לקדם עסקת המיזוג בין חברת YES לבין חברת בזק, עסקה ששוויה (עלותה הכוללת) מוערך בכ- מיאלירד 18, בוצעו עבירות של שוחד ומרמה על ידי המבקשים. לאחר קבלת האישור מהרגולטור, נסללה הדרך לעסקה והיא הושלמה על פי המתוכנן.

בניגוד לאופן הצגת הדברים על ידי המבקשת בדיון שהתקיים בפניי, אני קובע כי עבירות המקור אינן קשורות באופן כלשהו לפרטי עסקת המיזוג, שוויה או הרווח שהשיאה לחברת בזק, לחברת יורקום או לחברת YES. עבירות המקור (השוחד והמרמה) מתחילות ומסתיימות במישור המעשים שבוצעו עד לקבלת ההקלות הרגולטוריות. עבירות המקור אינן קשורות למישור היחסים שבין בזק לבין יורקום או לעסקת המיזוג עצמה או לתשלומים ששולמו לפיה, אלא שהן מתקיימות על ציר עבירות השוחד והמרמה שנועדו לסלול את הדרך לאישור הרגולטור (להבדיל ממימוש העסקה עצמה). אין מדובר בהבחנה דקה אלא בהפרדה ברורה בין מעשים פלייליים שנועדו לקדם קבלת הטבות רגולטוריות, אשר בשלב מאוחר עשויות היו, בין השאר, להכשיר את הקרקע למימוש עסקה מתוכננת.

אי לכך, אני קובע כי "הרכוש האסור" הרלוונטי לתיק זה הוא תוצר עבירות השוחד והמרמה, קרי ההטבות הרגולטוריות שזכו להן המבקשים בתמורה למתת. בנפרד מכך, התשלומים מחברת בזק לחברת יורקום הם בגדר "פעולה ברכוש אסור" וכך, גם אם בסמיכות זמנים קרובה, נכנס חוק איסור הלבנת הון לתמונה.

אכן, ההקלות הרגולטוריות סללו את הדרך לעסקה ובהמשך, במסגרת העסקה, גרפה חברת יורקום רווחים. עדיין יש לשרטט באופן ברור את שלב עבירות השוחד והמרמה, שמסתיים לו, בכל הנוגע לאישור עסקת המיזוג, במועד חתימת הרגולטור על האישור. רק לאחר מכן, מתחיל השלב השני, שלב שבו נעשו פעולות ברכוש האסור, על דרך מימוש העסקה והעברת כספים בין החברות המעורבות ומשם עברו הכספים הלאה. רוצה לומר כי אף אם העסקה "המתונה" לאישור מאת הרגולטור, אין ליצור זהות או חפיפה בין עבירות המקור (השוחד והמרמה) לבין הפעולה ברכוש האסור (מימוש העסקה והעברת התשלומים).

אינני נדרש להכריע במסגרת הדיון כאן בשאלה האם מדובר בעבירות לפי סעיף 3(א) או 4 לחוק איסור הלבנת הון. הדרישות בסעיף 4 מקלות יותר מהדרישות בסעיף 3(א) והענישה המרבית בהתאם. להבנתי, בנסיבות תיק זה, תנאי סעיף 4 לחוק מתקיימים במובהק. לשיטתי, התמונה לגבי סעיף 3 מורכבת הרבה יותר. על כן, אניח לצורך הדיון כאן כי החשד הרלוונטי לחוק הלבנת הון הוא לפי סעיף 4 לחוק ולא לפי סעיף 3 לחוק איסור הלבנת הון.

אשר למעורבותה של המבקשת, קיימות ראיות טובות המצביעות על ביצוע בצוותא יחד עם המבקש ואחרים הן בשלב עבירות המקור והן בשלב הפעולה ברכוש האסור. המדובר בסמיכות זמנים קרובה ובפעולות אינטנסיביות שנעשו לצורך קידום ענייניו של המבקש, כאשר ניכר מהחומר- ומדובר בחשד סביר בשלב זה- כי המבקשת פעלה יחד עם אחרים לצורך קידום אותה עסקה מתוך מודעות למשמעויותיה הכלכליות, בבחינת הא בהא תליה.

לנוכח קביעותי לעיל, בעניין ההפרדה בין שלב עבירות המקור לבין שלב העבירה לפי סעיף 4 לחוק, ולנוכח מעורבותה של המבקשת בקידום העסקה ומימושה (במשולב עם עבירות השוחד והמרמה), ועל רקע השלב הדיוני (טרום כתב אישום בעוד החקירה בעיצומה) מצאתי לדחות את טענות המבקשת.

אעיר מעבר לנדרש כי ספק אם הטענה לפיה קידום העסקה והסרת החסים הרגולטוריים שלובים זה בזו (כמעשה אחד), יכולה הייתה לסייע למבקשת, וודאי לא בשלב זה של ההליך. זאת לנוכח הפסיקה שקיבלה מצבים בהם קיים שילוב או עירוב בין המעשים ביסוד עבירות המקור לבין המעשים ביסוד עבירות הלבנה. אפנה לע"פ 8325/05 מאיר

בלס ואח' נגד מדינת ישראל (2007), וכן לפסקאות 294-302 בת"פ (מחוזי י-ם) 18291-12-12 בלוא ואח', ואף לע"פ 8265/13 מלכאל (פסקה "מה") [פורסמו באתר נבו].

משמדובר בהליך משפטי המצוי בשלב ראשוני, האמור לעיל די בו כדי להטות את הכף לעבר דחיית עמדת המבקשים. בהינתן קביעותי לעניין התשתית הראייתית, ומשזה עיקר טיעונה של ההגנה, אני דוחה את בקשת המבקשת לביטול צווי התפיסה וההקפאה.

אעיר עוד כי קיים ערוץ חילוט נוסף בנסיבות תיק זה, וזאת לפי סעיף 297 לחוק העונשין. לפי סעיף זה ניתן לבקש חילוט "מהשניתן כשודמה שבאבמקומו". בהינתן שמדובר בתפיסה לפי פקודת החיפוש, הרי שבכך יש מקור חילוט עצמאי נוסף. רוצה לומר, אף אם הייתי מקבל טענת ההגנה לפיה אין תשתית ראייתית הקושרת בין המבקשת לבין העבירות לפי חוק איסור הלבנת הון, ניתן היה לבקש חילוט לפי מסלול חילוט עצמאי ונפרד זה, מבלי להיזקק לחוק איסור הלבנת הון.

כידוע, הקפאת נכסים לצורך חילוט לפי שווי העבירה מאפשרת תפיסה של נכסים כשרים למהדרין, ושאינם נגועים בעבירה כלשהי, ולכן, התייחסות המבקשת בתצהירה למקורות הנכסים אינה משנה את פני התמונה.

חפצי האומנות והתכשיטים

להבדיל משאר הנכסים, תפיסת התכשיטים ודברי האומנות מבית המבקשים נעשתה במהלך החיפוש בביתו לפי צו החיפוש. עיון בצו החיפוש מלמד שהוא התבקש, בין היתר, על יסוד חשדות לפי חוק איסור הלבנת הון. כאמור, במהלך החיפוש נתפסו חפצים בעלי ערך מסוג תכשיטים ודברי אומנות. לא ברור מדוע לא נתפסו חפצים אחרים, כגון כספים או כל חפץ אחר מבית המבקשים ויש להניח שהיו כאלה. עוד לא ברור מדוע לא התבקש צו מיוחד לצורך תפיסת החפצים שנתפסו, ומדוע הם נתפסו במסגרת סמכות התפיסה הנלווית לצו החיפוש (או מכוח סמכותו הכללית של שוטר לתפוס רכוש לצורך חילוט לפי סעיף 32 לפקודת החיפוש). אציין כי במקביל להוצאת צו החיפוש ניתנו על ידי בית המשפט ביום 8.2.18 צווי תפיסה לצורך חילוט ואשר התייחסו לחשבונות בנקים, נכסי נדל"ן ורכבים. צווי התפיסה (להבדיל מצו החיפוש) מפנים לסמכויות התפיסה בחוק איסור הלבנת ההון במשולב עם סמכויות התפיסה בפקודת החיפוש. לשאלתי בדיון, מכוח מה נתפסו התכשיטים ודברי האומנות, נטען תחילה כי מדובר בתפיסה לפי העילה "שכר עבירה". לאחר שהערתי בדיון כי העילה האמורה איננה מתאימה לנסיבות, נטען בפני כי מדובר בתפיסה לצורך 'חילוט בשווי' לפי העילה שהתפתחה בפסיקה. עיון בחומרי חקירה (דו"חות הפעולה מיום החיפוש), לא הוסיף באופן ממשי לדיון, שכן כלול בהם תיאור עובדתי של מהלך החיפוש ללא התייחסות למקור הסמכות של התפיסה. בכל זאת, אעיר כי מדו"חות החיפוש עלה כי נתפסו כספים במהלך החיפוש, אך היחידה החוקרת נמלכה בדעתה בו במקום והחזירה את הכספים למבקשת מבלי לתופסם.

האם התפיסה נעשתה כדין ?

אדון תחילה בשאלה האם תפיסת רכוש לפי פקודת החיפוש במסגרת צו חיפוש או אף ללא צו, לצורך חילוט עתידי לפי שווי העבירה מותרת אם לאו.

על פי סעיף 23 לפקודת החיפוש, ראשי שופט ליתן צו חיפוש אם הוא "נחוץ כדי להבטיח הצגת חפץ לצורך כל חקירה, משפט או הליך אחר".

בסעיף 24(א)(1) נקבע כי סמכות החיפוש במסגרת צו חיפוש כוללת בתוכה הסמכות לתפוס כל חפץ הנחזה כמתואר בצו ולעשות בו כאמור בצו.

בסעיף 24(ב) נמנו "עילות תפיסה" של חפצים שלא הוזכרו בצו החיפוש אך יש יסוד סביר להניח שנעברה, או שמתכוונים לעבור, עבירה בו או לגביו, רשאי לתפוס את החפץ ולהביאו לפני השופט שנתן את הצו, והשופט רשאי לצוות מה יעשה בו, כפי שיראה לנכון.

סעיף 32 מאפשר תפיסה על ידי שוטר אף ללא צו לפי עילות שנמנו בו. סעיף 34 לפקודה קובע מנגנון של דיון משפטי סביב המשך החזקת התפוס. על פי סעיף 35 לפקודה, חפץ שנתפס יוחזר לבעליו לאחר שישה חודשים, בכפוף לסייגים שצוינו.

לפי סעיף 26 (א) לחוק איסור הלבנת הון, נקבע:

"סמכויות החיפוש והתפיסה לפי פקודת מעצר וחיפוש, יחולו, בשינויים המחויבים, גם לענין רכוש שביחס אליו ניתן לתת צו חילוט לפי חוק זה".

אשר לרכוש שביחס אליו ניתן לתת צו חילוט לפי חוק איסור הלבנת הון, נפסק על ידי כבוד השופט מ' מזוז בע"פ 7701/17 אוקסנה סנדלר נגד מדינת ישראל כי:

"לענין זה הובהר בפסיקתו של בית משפט זה כי "לשון סעיף 21 לחוק איסור הלבנת הון ברורה היא", ועל פיה ניתן לחלט רכוש בשווי הרכוש בו נעברה העבירה, ללא תלות בשאלה האם מלוא שווי הרכוש האמור הגיע לכיסו של הנאשם או שמא בחלקו הגיע לכיסו של אחר (ע"פ 6145/15 פ"פ נ' מדינת ישראל, פסקה 27 (25.10.2015)). יתרה מזו, חילוט מלוא סכום העבירה הוא ברירת המחדל לפי סעיף 21(א) לחוק, וחריגה מכך מחייבת "נימוקים מיוחדים שיפרט" בית המשפט (ע"פ 1872/16 דז'לדטי נ' מדינת ישראל, פסקה 60 (18.5.2017)).

10. כל האמור לעיל משליך במישורין גם על מתן צו חילוט זמני, שכן זה נועד "לשמר את מצבת נכסיו של הנאשם ולמנוע הברחתם, באופן שאם יורשע בסופו של הליך וינתן צו חילוט, ניתן יהא לבצע הצו" (בש"פ 6817/07 מדינת ישראל נ' סיטבון, פסקה 36 (31.10.2007), להלן: ענין סיטבון; ע"פ 5140/13 מדינת ישראל נ' אוסקר, פסקה 9 (29.8.2013), להלן: ענין אוסקר).

11. בשלב הבקשה למתן צו חילוט זמני - בדומה להליך מעצר נאשם עד לתום הליכים - על בית המשפט לבחון את דיוות הראיות במישור הלכאורי ולהשתכנע כי קיים "פוטנציאל חילוט", היינו כי הראיות לכאורה מקימות סיכוי סביר לכך שבתום ההליך הפלילי יורשע הנאשם בעבירות המיוחסות לו וכי הרשעה זו תבסס עילה לחילוט רכושו (ענין סיטבון, פסקה 25; ענין אוסקר פסקה 9; בש"פ 3750/09 אלהואשלה נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (2.6.2009)).

השאלה היא האם אותם "שינויים מחויבים" בסעיף 26 לחוק איסור הלבנת הון, מאפשרים ליצוק לתוך עילות התפיסה לפי פקודת החיפוש גם עילה של תפיסה לצורך חילוט עתידי בשווי העבירה.

בש"פ 3190/14 ארזון שמעון נ' משטרת ישראל (פורסם בנבו, 25.06.2014), צויין על ידי בית המשפט העליון הנכבד (השופט י' עמית):

"במאמר מוסגר אציין כי בעבר עלו בפסיקה דעות שונות בהתייחס לתחולה המקבילה של שני המסלולים והיו שסברו כי נוכח ההסדר הספציפי בחוק איסור הלבנת הון אין לפעול לפי הפסד"פ (ראו יעל גרוסמן ורוני בלקין איסור הלבנת הון: להלכה ולמעשה ס' 7.8 (2006)). אולם נראה כי ההכרעה בדנ"פ אברם סתמה את הגולל על המחלוקת בסוגיה זו".

בב"ש 91455/02 פרקליטות מיסוי וכלכלה נגד יעקב צין, נדונה השאלה האם ניתן לאשר תפיסה של רכוש לצורך חילוטו העתידי אף שהוא נתפס לפי צו שניתן מכוח פקודת החיפוש בלבד. בית המשפט המחוזי הנכבד (השופט א' שוהם), פסק כי כל אין מניעה לכך. פסיקה זו אוזכרה על ידי בית המשפט העליון בהסכמה (ראו למשל 3190/14 הנ"ל).

בבש"פ 1359/17 מדינת ישראל נגד יוסף ברוך, הובהרה ההלכה אף יותר עת נקבע על ידי כבוד השופט נ' הנדל:

"אכן, עילות התפיסה המופיעות בסעיף 32 לפסד"פ הן חמש: "...באותו חפץ נעברה, או עומדים לעבור, עבירה, או שהוא עשוי לשמש ראיה בהליך משפטי בשל עבירה, או שניתן כשכר בעד ביצוע עבירה או כאמצעי לביצועה". עילת תפיסה שישית בדמות תפיסת רכוש בשווי אינה מוזכרת. ואולם, כאמור, חוק איסור הלבנת הון מאפשר חילוט רכוש בשווי. לכן, אם בהתאמה ושינויים מחויבים עסקינן, בין החוק לבין הפסד"פ, אזי שיש לאפשר תפיסה בשווי אף בהגיענו למסלול הפסד"פ".

סיכומי של דבר, שסמכותו של בית משפט (השלום) להורות על החזקת התפוסים בהתאם למסלול הפסד"פ לצורך אפשרות חילוט עתידי של הרכוש בהתאם לחוק איסור הלבנת הון (רכוש "בשווי" רכוש אסור), הוכרה זה מכבר בפסיקה (ראו גם בבש"פ 1001/15 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 08.03.2015)). יוער כי לפי סעיף 32 לפקודת החיפוש, תפיסה לפי הפסד"פ יכולה להיעשות על ידי שוטר וללא צו. לא מצאתי מניעה משפטית כי סמכותו זו של בית המשפט תמומש בדרך תפיסה במהלך ביצוע צו חיפוש (הכולל בתוכו סמכויות תפיסה לפי הפסד"פ).

מסקנת הביניים היא שקיימת סמכות תפיסה אגב חיפוש גם של חפצים שאינם קשורים בעבירה אלא שתפיסתם נועדה לצורך הליך חילוט עתידי ולפי החלופה של תפיסה בשווי העבירה.

בכל הנוגע לתכשיטים ולדברי האומנות, על פי חומרי החקירה שהוגשו לעיוני תפיסתם נעשתה מכוח צו החיפוש ולפי סעיף 23 לפקודת החיפוש, וזאת בכתובת ביתם של המבקשים (וכן בכל מקום אחר שבהחזקתם או ברשותם כולל רכבים ומחסנים אם מאוחסן במקום חפץ שנעברה בו או לגבי עבירה). בצו החיפוש שניתן בהתבסס, בין השאר, על חשד סביר לעבירות נגד חוק איסור הלבנת הון, צויין כי ניתן לתפוס במסגרת החיפוש:

"כל מסמך או ו/או חפץ הדרושים לחקירה, לרבות מחשב, מכשירים/ התקנים המחוברים למחשב, דבר המגלם חומר מחשב, וחומר מחשב של מוסד הנמצא במקום, וכן חדירה נמשכת, לחומר מחשב ולדבר המגלם חומר מחשב לצורך בדיקה ו/או הפקת פלטים של מסמכים וחומרים הקשורים לחקירה, לרבות טלפונים ניידים".

למקרא האמור, ברור כי אין בצו החיפוש כל התייחסות מפורשת או אף מרומזת לאפשרות תפיסת חפצים "שאינם דרושים לחקירה". חפצים אלה נכללו בצווי התפיסה דווקא, אלא שצווים אלה כללו אך נכסי נדל"ן, רכבים וחשבונות-לא תכשיטים ואף לא דברי אומנות.

למרות הקרבה ביניהן, השוואה בין סמכות סמכויות התפיסה בסעיף 32 לבין סמכות התפיסה אגב חיפוש בסעיף 24(ב) לפקודה, מלמדת שהסמכות האחרונה מסוייגת מעט יותר.

להלן הוראות החוק בשני הסעיפים לצורך ההשוואה:

24. (ב) מי שעורך חיפוש לפי צו חיפוש ומוצא חפץ שלא הוזכר בצו, אבל יש יסוד סביר להניח שנעברה, או שמתכוונים לעבור, עבירה בו או לגביו, רשאי לתפוס את החפץ ולהביאו לפני השופט שנתן את הצו, והשופט רשאי לצוות מה יעשה בו, כפי שיראה לנכון.

אם נקרא לתוך סעיף זה את אותה "עילה פסיקתית" של תפיסה לצורך בקשה עתידי לחילוט, הרי שתפיסה שכזו, אם אין לגביה התייחסות בגוף הצו, מחייבת פנייה לבית המשפט בבקשה לקבלת הוראות.

לעומת זאת, סעיף 32 לפקודה איננו כולל הנחיה לחזור לבית המשפט לקבלת הוראות.

32. (א) רשאי שוטר לתפוס חפץ, אם יש לו יסוד סביר להניח כי באותו חפץ נעברה, או עומדים לעבור, עבירה, או שהוא עשוי לשמש ראיה בהליך משפטי בשל עבירה, או שניתן כשכר בעד ביצוע עבירה או כאמצעי לביצועה.

המשיבה טענה בפניי כי התפיסה במהלך החיפוש נעשתה לפי סעיף 32 לפקודת החיפוש. אף שתיתכן אפשרות כזו, והרי כאמור מדובר בסמכות שאיננה מחייבת קבלת צו שיפוטי, מחומר החקירה עולה בבירור כי תפיסת דברי האומנות והתכשיטים נעשתה במסגרת החיפוש וכחלק ממנו. משבחרה היחידה החוקרת במסלול של תפיסה אגב ביצוע צו חיפוש, היה עליה לפעול לפי תכתיבי מסלול התפיסה-אגב-חיפוש. המסקנה שהיה על היחידה החוקרת, לאחר ביצוע צו החיפוש, ולאחר תפיסת ברכוש לפי כוונת החילוט בשווי הרכוש האסור, לחזור אל בית המשפט ולבקש ממנו הוראות בעניין המשך החזקתם. היחידה החוקרת לא עשתה זאת ובכך נפל פגם בהתנהלותה.

עם זאת, יש להניח שאילו חזרה היחידה החוקרת אל בית המשפט בבקשה לקבלת הוראות, ולנוכח הצווים שניתנו ביום 8.2.18 (על סוגיהם השונים), לא מן הנמנע שבית המשפט היה מאשר את התפיסה לצורך חילוט עתידי.

אודה כי הטריד אותי אלמנט האקראיות והשרירותיות שליווה את תפיסת החפצים מבית המבקשים.

בדנ"פ 3384/09 אברם נגד מדינת ישראל (2009) (פורסם באתר נבו), נקבע בנוסף כי:

"כמובן, הנקיטה בהליך לפי הפקודה או לפי חוק איסור הלבנת הון או פקודת הסמים המסוכנים אינה שרירותית, ועליה לתאם את נסיבותיו הפרטניות של כל עניין ועניין. בבחירה בין החלופות הרלוונטיות, על המדינה לפעול בהתאם לחובתה לבחור באפשרות הפוגעת פחות בזכויות האדם".

אף שדברים אלה נאמרו בהקשר הכללי של בחירת מסלול התפיסה, סבורני שתפיסת התכשיטים ודברי האומנות, לעומת חפצים אחרים כגון כספים (שנמצאו בבית המבקשים) או חפצים אחרים בעלי ערך (שיש להניח שהיו בבית המבקשים בזמן החיפוש), אף היא איננה יכולה להיעשות בשרירותיות. היה על היחידה החוקרת לצפות הימצאות חפצים יקרי ערך בבית המבקשים ולבקש, מראש, צו מתאים מבית המשפט. למצער, כאמור, היה על היחידה החוקרת לחזור לבית המשפט בבקשה לקבלת הוראות כיצד לפעול בעניין המשך החזקת החפצים.

למרות האמור, אני סבור כי משקלו הסגולי של הפגם עליו הצבעתי הוא מוגבל וזאת לנוכח אלה:

1. הפסיקה הרחיבה את סמכויות התפיסה לצורך חילוט עתידי לפי שווי העבירה במסגרת הפסד"פ ללא סייגים כמעט,

והם אף כוללים אפשרות תפיסה על ידי שוטר אף ללא כל צו שיפוטי שאינה מחייבת אישור בית המשפט להמשך החזקתו (ראו בש"פ 8467/17 עוזד מליניאק נגד מדינת ישראל (2017)). קל וחומר לעניינו.

2. בנסיבות תיק זה, קיים פער גדול בין הרכוש שנתפס לבין שווי העבירה המוערך (הרכוש שנתפס עומד על כ- 10% בלבד) והדבר משליך כמובן על האינטרס הציבורי שבחילוט אפקטיבי. בעניין זה אזכיר את ע"פ 8345/15 מאיר אוחנה נגד מדינת ישראל (2017), שם נקבע כי הרשעה בעבירות לפי חוק איסור הלבנת הון מחייבת חילוט מלוא סכום העבירה וחריגה מכך תיעשה כפוף לציון נימוקים מיוחדים.

3. במסגרת צו החיפוש צוינו החשדות בדבר עבירות איסור הלבנת ההון והדבר מגביר סיכויי קבלת בקשת היחידה החוקרת לאישור בדיעבד של התפיסה (ראו למשל, ע"ח (מחוזי-ים) 41206-07-15 אבו אלעאפיה שם קיבל כבוד בית המשפט המחוזי (השופט ד' חשין) טענת החשוד ביחס לחשבונות בנק וכספים אשר הצו מכוחם נתפסו אינו כולל התייחסות לסעיפים בחוק איסור הלבנת הון).

4. במקביל לצו החיפוש ניתנו צווי תפיסה רחבי היקף, אשר אמנם אינם כוללים "תכשיטים ודברי אומנות", אך הם מלמדים על שאיפה להרחיב את מעגל הרכוש שייתפס.

לסיכום, קבעתי קיומו של חשד סביר. בשלב זה של החקירה, המדובר בחשדות בעוצמה לא מבוטלת. מכוח חשדות אלה קמה סמכות לתפוס את הכספים המצויים בחשבונות הבנק, כמו גם סמכות לתפוס יתר הנכסים מושא הבקשה. עסקינן במקרה בו הרכוש שנתפס מהווה חלק קטן מהסכום המוערך כשווי העבירה. המדובר בכעשירית מהסכום.

אכן, נפל פגם באופן תפיסת דברי האומנות והתכשיטים במהלך החיפוש, אך עוצמתו של פגם זה איננה כה גבוהה. הפגם איננו יורד לשורש חוקיות עצם התפיסה, אלא שהוא מתבטא במחדל בדמות אי חזרת היחידה החוקרת אל בית המשפט, לאחר החיפוש, על מנת לקבל ממנו הוראות כיצד לנהוג בתפוסים.

כידוע, אין די בהצבעה על קיומו של פגם בהתנהלות היחידה החוקרת כדי להביא לשחרור התפוסים (ראו לעניין זה בש"פ 9022/16 משה גריקה נגד מדינת ישראל (2016)).

בנסיבות תיק זה, ולנוכח כובד משקל האינטרס הציבורי שעומד מנגד, אין בנתון קיומו של פגם מוגבל זה כדי להביא לשחרור התפוסים. הפגם ניתן לריפוי (וכך אני מורה במסגרת החלטתי זו). אך נתון זה יכול לשמש שיקול שיפעל בשלב השני של הבחינה הוא שלב המידתיות וחלופת התפיסה.

מידתיות ותנאי מחייה בסיסיים

אין להמעיט ערך בעוצמת הפגיעה במבקשים, בזכויותיהם הבסיסיות והחוקתיות, בפרט בצל חזקת החפות ממנה הם זכאים ליהנות. המבקשים טרם הורשעו ואף טרם הוגש נגדם כתב אישום. מדובר בקניינים של המבקשים, רכוש המוגן לפי חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו.

כפי שציין כבוד השופט נ' הנדל בעניין ברוך הנ"ל:

"לצד האמור, אין בתכלית החשובה של שמירת רכוש במסגרת חקירה בחשד לעבירה לפי חוק איסור הלבנת הון, כדי להשכיח מספר כללים שנועדו לאזן בין התכלית לבין הפגיעה בזכות הנחשד ממנו נתפס הרכוש. עת עניין לנו בתפיסת

רכוש טרם הוגש כתב אישום, במטרה להבטיח אפשרות לחילוט עתידי - יש לנהוג משנה זהירות ביחס לפגיעה בקניינו של החשוד, שעומדת לו חזקת החפות ואף טרם הואשם בביצוע עבירה. משכך אף נקבע בעבר כי "...אם ניתן לנקוט אמצעים "חלופיים" שדי בהם כדי להבטיח את אפשרות החילוט או השגת תכליתו בעתיד, תוך פגיעה פחותה בקניינו של בעל הרכוש, יש להעדיף על פני סעד זמני של תפיסת הרכוש והחזקתו עד תום ההליך המשפטי" (ראו בש"פ 6817/07 מדינת ישראל נ' סיטבון, פסקה 36 (31.10.2007)).

טענתו העיקרית של המבקש היא שמכוח עקרון המידתיות יש להורות על שחרור חלק מהתפוסים על מנת לאפשר לו קיום תנאי מחייה סבירים שיאפשרו לו להתקיים בכבוד עת החקירה ממשיכה להתנהל. כידוע, חקירה מסוג זה עלולה להימשך חודשים ארוכים. המבקש טוען כי צווי התפיסה מוטטו אותו כלכלית. וזו, כמובן, אינה מטרת התפיסה והקפאת הנכסים.

אין חולק כי גם בשלבי החקירה, מחוייבת היחידה החוקרת להבטיח, כי בידי הנחקר יוותרו אמצעי מחייה סבירים [השווה סעיף 36ג'(ב) לפקודת הסמים המסוכנים, ורע"פ 1305/17 פלוני נגד מדינת ישראל (2017)]. אמצעי מחייה סבירים לא נועדו להבטיח לנחקר את רמת החיים שהורגל אליה, אלא רמת חיים סבירה (המתבססת גם על צרכים מיוחדים, ככל שקיימים כאלה). המבחן לאמצעי מחייה סבירים, אם כך, הוא מבחן אובייקטיבי, אשר משולבים בו גם יסודות סובייקטיביים.

הפתרון המוצע על ידי המבקש לשחרור פוליסת ביטוח על סך 46,000 ₪ חודשיים, אינו מתאים לשלב הדיוני המוקדם בו מצוי ההליך המשפטי ולצורך בצעידה 'עקב בצד אגודל' לאורו.

לנוכח השלב הדיוני, סכום הכסף שנתפס ביחס לסכום העבירה, בנוסף לשחרור חשבון בנק בו מצוי סכום נמוך יחסית ואילו מיועדים לעבור קצבאות המוסד לביטוח לאומי, סבורני שיש להורות על שחרור סכום כסף חד פעמי למבקשים וזאת בראייה צופה פני החודשים הקרובים עד לסוף השנה הנוכחית (כפי שנעשה ברע"פ 1305/17 פלוני נגד מדינת ישראל (2017)).

אלא שאין בפניי די נתונים לקבוע "תנאי מחיה סבירים" בעניינם של המבקשים.

לאור כל האמור לעיל, דין הבקשה לביטול צו ההקפאה וכן שחרור התפוסים שנתפסו במהלך החיפוש להידחות ברובה וזאת ביחס לשני המבקשים.

בדעתי לפסוק סכום חד פעמי כמפורט לעיל, ולכן על המבקשים להגיש לעיוני תצהירים בהם יפרטו הוצאותיהם החודשיות הבסיסיות, על מנת שהסכום שייפסק יעמוד על קרקע מוצקה ככל הניתן. כמו כן, על המבקשים לפרט הכנסותיהם (או, למעשה, להצהיר על העדר הכנסות). התצהירים יוגשו במתכונת בה הוגש התצהיר מטעם המבקשת בהליך המקורי.

חשבון 68004 בבנק הבינלאומי (סניף 126) ישוחרר והיתרה בחשבון זה (בסך כ- 38,000 ש"ח) תיוותר בידי המבקש.

לעניין הרכבים, על הצדדים לבוא בדברים ביניהם לצורך קידום הסכמות לפי המקובל בפסיקה בנושא זה.

חומרי החקירה יוחזרו ליחידה החוקרת על פי תיאום עם המזכירות.

ניתנה היום, ח' אייר תשע"ח, 23 אפריל 2018, בהעדר הצדדים.